

Pracovná rehabilitácia

DEFINÍCIE:

Pracovná rehabilitácia - súbor opatrení a dlhodobej prípravy zdravotne postihnutej osoby s cieľom prispôsobenia sa na pracovné alebo iné aktivity. Ide o využitie tzv. zostatkového pracovného potenciálu. Základom pracovnej rehabilitácie je *ergodiagnostika a ergoterápia*.

Ergodiagnostika - hodnotenie aktuálneho stavu z funkčného hľadiska, z hľadiska možnosti navrátenia do pracovného procesu - či v pôvodnom alebo zmenenom zamestnaní, alebo v rámci zmenenej pracovnej schopnosti.

Ergoterápia - (gr. ergo - práca, terapia - liečba) - nie je to len liečba prácou, ale liečebná činnosť pre telesne, zmyslovo alebo duševne choré osoby (vrátane osôb so zdravotným postihnutím), ktorá sa vykonáva individuálne, s prihliadnutím na možnosti každej jednotlivce osoby. Pomáha naučiť sa ako žiť so zdravotným postihnutím, so zdravotnými obmedzeniami. Týka sa ľudí v každom veku.

PROGRAM ERGOTERÁPIE

- **krátkodobý** - krátkodobý rehabilitačný plán pri tzv. *vertikálnej rehabilitácii*, kedy sa predpokladá návrat do pôvodného zamestnania, resp. pôvodného spôsobu života
- **dlhodobý** - *horizontálny ergodiagnostický a ergoterapeutický program*, kedy sa očakáva zmena života smerom ku zhoršeniu a úlohou fyzioterapeuta je minimalizovať následky zdravotného postihnutia.

REALIZÁCIA programu ergoterápie

- **individuálne**
- **skupinovo**

CIELE ergoterápie

- dosiahnutie **maximálne možnej samostatnosti**
- dosiahnutie **čo najväčšej nezávislosti napr. pri osobnej hygiene, jedení a pod.**
- dosiahnutie **primeranej spoločenskej, resp. pracovnej aktivity**

METÓDY ergoterápie

- **liečebná telesná výchova** - berie do úvahy vek klienta. *Detský vek* - Vojtova metóda, Bobátová metóda; *Dospelí* - cvičenie končatín, chrbtice, šije a pod.)
- **animoterapia** (hipoterapia, canisterapia)
- **arteterapia** (keramika, plastické hmoty, maľba a apod.)
- **muzikoterapia** (rytmus, melódie, hra na hudobné nástroje, tanec)
- **dramatoterapia** (zážitok úspešnosti, emocionálna stimulácia, prežívanie dramatického príbehu, predstavivosť)
- **činnosťná terapia** (jednoduché činnosti, náročnejšie činnosti)

Ergodiagnostická práca v priebehu ergoterapie - simuluje pracovný výkon v zamestnaní a robí sa zvyčajne v čase, ktorý je zhodný s normálnym pracovným časom, pričom sa vyhodnocujú rôzne pracovné ukazovatele, napr.: kvalita práce, chápanie práce, schopnosť spolupráce, šetrnosť pri práci, rešpektovanie noriem.

Ergodiagnostické vyšetrenia (podľa skúseností Rehabilitačnej kliniky v Prahe)

1. **Vyšetrenie rehabilitačného lekára** (osobná a rodinná anamnéza, aktuálne ochorenie, miera sebestačnosti a potrebné pomôcky, vzdelanie a plány do budúcnosti)
2. **Vyšetrenie fyzioterapeuta a ergoterapeuta** (posúdenie funkčných porúch pohybového ústrojenstva, vyhodnotenie sebestačnosti, pohybu a orientácie, vhodnosť kompenzačných pomôcok, posúdenie modelových činností, kognitívnych porúch a sledovanie dlhodobej záťaže v ergoterapeutických dielňach)
3. **Vyšetrenie psychológa** (rozumové schopnosti, osobnosť pacienta - štandardné testy, testy na počítačoch, meranie reakčného času; možnosť získania vodičského preukazu, testy na požiadavky budúceho zamestnania; špeciálne neuro-psychologické testy.
4. **Prieskum sociálneho pracovníka** (finančné pomery a poskytované sociálne dávky, bytové podmienky, rozhovory so zamestnávateľom, úradom práce, prípadne s potenciálnymi zamestnávateľmi, systém osobnej asistencie, resp. potreba pracovného asistenta; umiestnenie klienta v zdravotníckom alebo sociálnom zariadení).

TESTOVANIE v rámci pracovnej rehabilitácie:

➤ *Všeobecné testy*

- goniometria
- svalový test
- test denných činností)

➤ *Špeciálne testy:*

- podľa odboru (psychologické, psychiatrické, neurologické, iné)
- podľa druhu zdravotného postihnutia (amputácie, parézy, plégie, zmyslové postihnutia, chronické ochorenie a i.)
- podľa potrebnej funkcie a požadovaných schopností (úchopové testy, test zručnosti apod.).

ZÁSADY TESTOVANIA:

- testovanie nesmie pacienta unavovať
- pri testovaní treba podľa potreby použiť pomôcky
- testovanie nemá mať charakter skúšania
- počas testovania je potrebné dodržiavať štandardné podmienky
- nerobiť závery na základe prvého pokusu, ale vychádzať z priemeru najmenej troch za sebou nasledujúcich pokusov (meraní)
- hodnotiť najmä pohybové zret'azenia

Pri ergoterapeutickom programe je nutné brať do úvahy :

- vek rehabilitanta
- druh zdravotného postihnutia
- prognózu z hľadiska druhu zdravotného postihnutia
- profesiografiu rehabilitanta - akú profesiu je schopný vykonávať

Profesiogram - opis a rozbor pohybových činností, ako aj osobných, zmyslových a fyzických vlastností, ktoré konkrétna práca predpokladá.

